

СЪД НА ЕВРОПЕЙСКИТЕ ОБЩНОСТИ
TRIBUNAL DE JUSTICIA DE LAS COMUNIDADES EUROPEAS
SODNÍ DVŮR EVROPSKÝCH SPOLEČENSTVÍ
DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABERS DOMSTOL
GERICHTSHOF DER EUROPÄISCHEN GEMEINSCHAFTEN
EUROOPA ÜHENDUSTE KOHUS
ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ
COURT OF JUSTICE OF THE EUROPEAN COMMUNITIES
COUR DE JUSTICE DES COMMUNAUTÉS EUROPÉENNES
CÚIRT BHREITHIÚNAIS NA gCÓMHPHOBAL EORPACH
CORTE DI GIUSTIZIA DELLE COMUNITÀ EUROPEE
EIROPAS KOPIENU TIESA

EUROPOS BENDRIJŲ TEISINGUMO TEISMAS
AZ EURÓPAI KÖZÖSSÉGEK BÍRÓSÁGA
IL-QORTI TAL-GUSTIZZJA TAL-KOMUNITAJIET EWROPEJ
HOF VAN JUSTITIE VAN DE EUROPESE GEMEENSCHAPPEN
TRYBUNAŁ SPRAWIEDLIWOŚCI WSPÓLNOT EUROPEJSKICH
TRIBUNAL DE JUSTIÇA DAS COMUNIDADES EUROPEIAS
CURTEA DE JUSTIȚIE A COMUNITĂȚILOR EUROPENE
SÚDNY DVOR EURÓPSKÝCH SPOLOČENSTEV
SODIŠČE EVROPSKIH SKUPNOSTI
EUROOPAN YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN
EUROPEISKA GEMENSKAPERNAS DOMSTOL

Υπηρεσία Τύπου και Πληροφόρησης

ΑΝΑΚΟΙΝΩΘΕΝ ΤΥΠΟΥ αριθ. 88/07

11 Δεκεμβρίου 2007

Απόφαση του Δικαστηρίου στην υπόθεση C-438/05

The International Transport Workers' Federation & The Finnish Seamen's Union κατά Viking Line ABP & Oü Viking Line Eesti

ΟΙ ΣΥΛΛΟΓΙΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ ΠΟΥ ΑΠΟΣΚΟΠΟΥΝ ΣΤΟ ΝΑ ΑΝΑΓΚΑΣΟΥΝ ΜΙΑ ΑΛΛΟΔΑΠΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΝΑ ΣΥΝΑΨΕΙ ΜΕ ΣΥΝΔΙΚΑΛΙΣΤΙΚΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΤΗ ΣΥΛΛΟΓΙΚΗ ΣΥΜΒΑΣΗ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΔΥΝΑΜΕΝΗ ΝΑ ΤΗΝ ΑΠΟΤΡΕΨΕΙ ΑΠΟ ΤΟ ΝΑ ΚΑΝΕΙ ΧΡΗΣΗ ΤΗΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΣ ΠΕΡΙΟΡΙΖΟΥΝ ΤΗΝ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ ΑΥΤΗ

Οι περιορισμοί αυτοί μπορούν να δικαιολογούνται λόγω της προστασίας των εργαζομένων, υπό την προϋπόθεση ότι αποδεικνύεται ότι είναι κατάλληλοι να εξασφαλίσουν την υλοποίηση του θεμιτού επιδιωκόμενου σκοπού και δεν βαίνουν πέραν αυτού που είναι αναγκαίο για την επίτευξη του σκοπού αυτού.

Η International Transport Workers' Federation (ITF) είναι μια διεθνής ομοσπονδία που αριθμεί 600 συνδικαλιστικές οργανώσεις εργαζομένων στον τομέα των μεταφορών σε 140 χώρες και της οποίας η έδρα βρίσκεται στο Λονδίνο. Μία από τις κύριες πολιτικές της είναι η καταπολέμηση των σημαιών ευκαιρίας. Στο πλαίσιο αυτό, προκειμένου να βελτιωθούν οι συνθήκες εργασίας των πληρωμάτων των πλοίων, μόνον οι συνδικαλιστικές οργανώσεις που είναι εγκατεστημένες στη χώρα στην οποία βρίσκεται η πραγματική κυριότητα ενός πλοίου έχουν το δικαίωμα να συνάπτουν συλλογικές συμφωνίες, ανεξάρτητα από τη σημαία υπό την οποία είναι νηολογημένο το πλοίο αυτό.

Η Viking Line, φινλανδική εταιρία θαλάσσιων μεταφορών, είναι κύριος του Rosella, ενός πλοίου υπό φινλανδική σημαία που πραγματοποιεί το δρομολόγιο μεταξύ Ταλίν και Ελσίνκι. Τα μέλη του πληρώματος του Rosella ανήκουν στη συνδικαλιστική οργάνωση Finnish Seamen's Union (FSU), η οποία είναι μέλος της ITF.

Τον Οκτώβριο του 2003, η Viking Line γνωστοποίησε στην FSU την πρόθεσή της να μετανηολογήσει το Rosella, του οποίου η εκμετάλλευση ήταν ζημιογόνος, στην Εσθονία, όπου είχε μια θυγατρική εταιρία, προκειμένου να μπορεί να απασχολεί εσθονικό πλήρωμα, αμειβόμενο με μισθούς κατώτερους από αυτούς που καταβάλλονται στη Φινλανδία, τούτο δε προκειμένου να μπορέσει να ανταγωνιστεί άλλα πλοία που εκτελούν το ίδιο δρομολόγιο. Τον Νοέμβριο του 2003, κατόπιν αιτήματος που υπέβαλε η FSU, η ITF απέστειλε εγκύκλιο σε όλα τα μέλη της, επιβάλλοντάς τους, επ' απειλή κυρώσεως, να μην αρχίσουν διαπραγματεύσεις με τη

Viking Line. Τούτο είχε ως αποτέλεσμα να εμποδιστούν οι εσθονικές συνδικαλιστικές οργανώσεις να αρχίσουν διαπραγματεύσεις με τη Viking Line.

Εντωμεταξύ, η FSU έθεσε όρους για την ανανέωση της συμφωνίας περί των πληρωμάτων και γνωστοποίησε την πρόθεσή της να κηρύξει απεργία απαιτώντας, αφενός, την αύξηση του αριθμού των μελών του πληρώματος του Rosella και, αφετέρου, τη σύναψη συλλογικής συμβάσεως προβλέποντας ότι, σε περίπτωση μετανηολόγησης, η Viking Line θα εξακολουθούσε να τηρεί το φινλανδικό εργατικό δίκαιο και δεν θα απέλυε κανένα μέλος του πληρώματος.

Τον Αύγουστο του 2004, μετά την προσχώρηση της Εσθονίας στην Ευρωπαϊκή Ένωση, η Viking Line, αποφασισμένη να νηολογήσει το ζημιογόνο πλοίο υπό εσθονική σημαία, προσέφυγε στη δικαιοσύνη στο Ηνωμένο Βασίλειο που η ITF είχε την έδρα της. Η Viking Line ζήτησε να υποχρεωθούν, αφενός, η ITF να αποσύρει την εγκύκλιο και, αφετέρου, η FSU να μην παρεμποδίζει την άσκηση του δικαιώματός της εγκαταστάσεως όσον αφορά τη μετανηολόγηση του Rosella.

Το Court of Appeal, που επιλήφθηκε της υποθέσεως κατόπιν εφέσεως που άσκησαν η FSU και η ITF, υπέβαλε στο Δικαστήριο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων ορισμένα προδικαστικά ερωτήματα σχετικά με την εφαρμογή στην υπόθεση αυτή των κανόνων της Συνθήκης περί της ελευθερίας εγκαταστάσεως και σχετικά με το αν οι δράσεις της FSU και της ITF συνιστούσαν αδικαιολόγητο περιορισμό της ελεύθερης κυκλοφορίας.

Καταρχάς, το Δικαστήριο τονίζει ότι οι κανόνες της Συνθήκης περί της ελευθερίας εγκαταστάσεως έχουν εφαρμογή σε συλλογική δράση αναληφθείσα από συνδικαλιστική οργάνωση ή από ένωση συνδικαλιστικών οργανώσεων κατά επιχειρήσεως, προκειμένου η τελευταία αυτή να αναγκαστεί να συνάψει συλλογική σύμβαση της οποίας το περιεχόμενο μπορεί να την αποτρέψει από το να κάνει χρήση της ελευθερίας αυτής.

Το Δικαστήριο αναγνωρίζει ότι, στο πλαίσιο συμβάσεως με την οποία σκοπεύεται η κατά τρόπο συλλογικό ρύθμιση της έμμισθης εργασίας, οι διατάξεις περί της ελευθερίας εγκαταστάσεως παρέχουν δικαιώματα σε ιδιωτική επιχείρηση δυνάμενα να αντισταθούν σε συνδικαλιστική οργάνωση ή σε ένωση συνδικαλιστικών οργανώσεων κατά την άσκηση της αυτόνομης εξουσίας που διαθέτουν βάσει της συνδικαλιστικής ελευθερίας να διαπραγματεύονται με τους εργοδότες ή τις επαγγελματικές οργανώσεις τους όρους εργασίας και αμοιβής των εργαζόμενων.

Εν συνεχεία, το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι οι προϋποθέσεις νηολογήσεως των πλοίων δεν πρέπει να αποτελούν πρόσκομμα στην ελευθερία εγκαταστάσεως. Αφενός, όμως, μια συλλογική δράση όπως η αναληφθείσα από την FSU έχει ως αποτέλεσμα να καθιστά λιγότερο ελκυστική, αν όχι άσκοπη, την εκ μέρους της Viking Line άσκηση του δικαιώματος της ελεύθερης εγκαταστάσεως, καθόσον εμποδίζει την τελευταία αυτή και την εσθονική θυγατρική της εταιρία από το να τύχουν, εντός τους κράτους μέλους υποδοχής, της ίδιας μεταχειρίσεως που τυγχάνουν οι λοιποί επιχειρηματίες που είναι εγκατεστημένοι εντός του κράτους αυτού. Αφετέρου, μια συλλογική δράση η οποία αναλαμβάνεται για να εφαρμοστεί η ασκούμενη από την ITF πολιτική καταπολεμήσεως των σημαιών ευκαιρίας, η οποία αποσκοπεί κυρίως στο να εμποδίσει τους εφοπλιστές να νηολογούν τα πλοία τους εντός κράτους διαφορετικού από αυτό του οποίου είναι υπήκοοι οι πραγματικοί κύριοι των πλοίων αυτών, πρέπει να θεωρείται ότι μπορεί, τουλάχιστον, να περιορίσει την εκ μέρους της Viking Line άσκηση του δικαιώματος της ελεύθερης εγκαταστάσεως.

Επομένως, οι δράσεις του είδους αυτού συνιστούν περιορισμούς της ελευθερίας εγκαταστάσεως.

Οι περιορισμοί αυτοί δεν μπορούν να γίνουν δεκτοί παρά μόνον αν επιδιώκουν θεμιτό σκοπό, όπως είναι η προστασία των εργαζομένων. Εναπόκειται στο αιτούν δικαστήριο να εξακριβώσει αν οι σκοποί τους οποίους επιδιώκουν η FSU και η ITF μέσω της αναληφθείσας από αυτές συλλογικής δράσεως αφορούσαν την προστασία των εργαζομένων.

Το Δικαστήριο αναφέρει συναφώς ότι, όσον αφορά τη συλλογική δράση που ανέλαβε η FSU, να μεν η δράση αυτή, που αποσκοπούσε στην προστασία των θέσεων εργασίας και των όρων εργασίας των μελών της συνδικαλιστικής αυτής οργάνωσης που μπορούσαν να θιγούν από τη μετανολόγηση του Rosella, μπορούσε, εκ πρώτης όψεως, να θεωρηθεί ευλόγως ότι εμπίπτει στον σκοπό της προστασίας των εργαζομένων, πλην όμως ο χαρακτηρισμός αυτός δεν μπορεί να διατηρηθεί εάν αποδειχθεί ότι οι επίμαχες θέσεις εργασίας ή οι όροι εργασίας δεν διακυβούνταν ή δεν απειλούνταν σοβαρά.

Αν προκύψει ότι οι επίμαχες θέσεις και όροι εργασίας πράγματι διακυβούνταν ή απειλούνταν, πρέπει επιπλέον να εξακριβωθεί αν η συλλογική δράση που ανέλαβε η συνδικαλιστική αυτή οργάνωση μπορεί να διασφαλίσει την επίτευξη του επιδιωκόμενου σκοπού και δεν βαίνει πέραν αυτού που είναι αναγκαίο για την επίτευξή του.

Συναφώς, το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι δεν αμφισβητείται ότι οι συλλογικές δράσεις, όπως και οι συλλογικές διαπραγματεύσεις και οι συλλογικές συμβάσεις, μπορούν να συνιστούν, υπό τις συγκεκριμένες περιστάσεις μιας υποθέσεως, ένα από τα κύρια μέσα των συνδικαλιστικών οργάνωσης για την προστασία των συμφερόντων των μελών τους. Όσον αφορά το αν η επίμαχη στην κύρια δίκη συλλογική δράση βαίνει πέραν αυτού που είναι αναγκαίο για την επίτευξη του επιδιωκόμενου σκοπού, εναπόκειται στο αιτούν δικαστήριο να εξετάσει, μεταξύ άλλων, αφενός, αν, κατ' εφαρμογήν της εθνικής νομοθεσίας και του συμβατικού δικαίου που έχει εφαρμογή στη δράση αυτή, η FSU διέθετε και άλλα μέσα, λιγότερο περιοριστικά της ελευθερίας εγκαταστάσεως, για να φέρει σε πέρας τη συλλογική διαπραγμάτευση που άρχισε με τη Viking Line και, αφετέρου, αν η συνδικαλιστική αυτή οργάνωση είχε εξαντλήσει τα μέσα αυτά προτού αναλάβει μια τέτοια δράση.

Όσον αφορά τις συλλογικές δράσεις που αποσκοπούν στην εξασφάλιση της εφαρμογής της επίμαχης πολιτικής την οποία ασκεί η ITF, το Δικαστήριο τονίζει ότι, εφόσον η πολιτική αυτή καταλήγει στην παρακώλυση της εκ μέρους των εφοπλιστών νηολογήσεως των πλοίων τους εντός κράτους διαφορετικού από αυτό του οποίου είναι υπήκοοι οι πραγματικοί κύριοι των πλοίων αυτών, οι περιορισμοί της ελευθερίας εγκαταστάσεως που απορρέουν από τις δράσεις αυτές δεν μπορούν να δικαιολογούνται αντικειμενικά. Επιβάλλεται ωστόσο η διαπίστωση ότι η εν λόγω πολιτική έχει επίσης ως σκοπό την προστασία και τη βελτίωση των όρων εργασίας των ναυτικών.

Το Δικαστήριο διαπιστώνει ωστόσο ότι, στο πλαίσιο της πολιτικής της καταπολέμησης των σημαιών ευκαιρίας, η ITF οφείλει, όταν της το ζητεί κάποιο από τα μέλη της, να αναλαμβάνει δράση αλληλεγγύης κατά του πραγματικού κυρίου πλοίου νηολογημένου εντός κράτους διαφορετικού από αυτό του οποίου είναι υπήκοος ο εν λόγω κύριος, ανεξάρτητα από το αν η εκ μέρους του τελευταίου αυτού άσκηση του δικαιώματός του της ελεύθερης εγκαταστάσεως μπορεί ή όχι να έχει επιζήμιες συνέπειες στην απασχόληση ή στους όρους εργασίας των μισθωτών του. Έτσι, η πολιτική που συνίσταται στο να επιφυλάσσεται το δικαίωμα συλλογικών διαπραγματεύσεων στις συνδικαλιστικές οργάνώσεις του κράτους του οποίου υπήκοος είναι ο πραγματικός κύριος ενός πλοίου πρέπει να εφαρμόζεται και όταν το πλοίο είναι νηολογημένο

εντός κράτους το οποίο εγγυάται στους εργαζομένους κοινωνική προστασία ανώτερη από αυτή της οποίας τυγχάνουν εντός του πρώτου κράτους.

Ανεπίσημο έγγραφο προοριζόμενο για τα μέσα μαζικής ενημερώσεως, το οποίο δεν δεσμεύει το Δικαστήριο.

Γλώσσες στις οποίες διατίθεται: όλες

*Το πλήρες κείμενο της αποφάσεως βρίσκεται στην ιστοσελίδα του Δικαστηρίου
<http://curia.europa.eu/jurisp/cgi-bin/form.pl?lang=EL&Submit=rechercher&numaff=C-438/05>
Μπορείτε, κατά κανόνα, να το συμβουλευθείτε από τις 12 το μεσημέρι, ώρα Κεντρικής Ευρώπης,
κατά την ημερομηνία της δημοσιεύσεως της αποφάσεως.*

*Για περισσότερες πληροφορίες επικοινωνήστε με την κα Estella Cigna-Αγγελίδα
Τηλ.: (00352) 4303 2582 Fax: (00352) 4303 2674*